

वटिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

नृत्यकला विशारद (बी.ए.) कथक

परीक्षा : जानेवारी - २०२६

प्रथम सत्र

विषय : नृत्याचा इतिहास व तंत्र (24 E BAK-113, 25 E BAK 113)

दिनांक: ७/०१/२०२६

गुण: १००

वेळ: स. १०.०० ते १.००

सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१. मुघल काळात कथक मध्ये काय परिवर्तन झाले? आणि कथक नृत्याच्या विकासावर मुघल सम्राटांचा कसा प्रभाव पडला? (२०)
- प्र.२. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (२०)
१. ब्रिटिश राजवटीच्या काळात कथक नृत्याच्या विकासावर कोणत्या घटनांचा प्रभाव पडला? आणि कथक नृत्य कलाकारांच्या समोर कोणती आव्हाने होती?
२. स्वातंत्र्योत्तर काळात कथकच्या सादरीकरणात कोणते बदल झाले?
- प्र.३. सविस्तर उत्तरे लिहा. (२०)
१. कथक मध्ये अंग, प्रत्यंग, उपांग म्हणजे काय ते लिहा, त्यांची व्याख्या सांगा आणि ती कोणकोणती आहेत ते विस्तृतपणे लिहा.
२. अभिनय दर्पण नुसार दृष्टीभेद विस्तृतपणे लिहा.
- प्र.४. टिपा लिहा (२०)
१. स्वातंत्र्योत्तर काळातील कथक चे स्वरूप
२. अभिनय दर्पण नुसार कोणत्याही पाच संयुक्त हस्तमुद्रांची विस्तृत माहिती द्या.
३. अभिनय दर्पण नुसार ग्रीवा भेद स्पष्ट करा.
४. अभिनय दर्पण नुसार असंयुक्त हस्तमुद्रांचे विस्तृत वर्णन करा.अष्टाद ते चतुर.
- प्र.५. हस्तमुद्रा म्हणजे काय? नृत्यामध्ये हस्तमुद्रांचे काय महत्त्व आहे? अभिनय दर्पण नुसार पताका ते शिखरपर्यंतच्या असंयुक्त हस्तमुद्रांची माहिती आणि विनियोग लिहा. (२०)
- प्र.६. अभिनय दर्पणनुसार किती प्रकारचे शिरोभेद आणि किती प्रकारचे भ्रुकुटीभेद आहेत ते विस्तृतपणे लिहा. (२०)

English Translation

Dance : History and Technique (24 E BAK-113, 25 E BAK 113)

Instructions: 1) Attempt any Five questions from the following.

2) All Questions carry equal marks.

- Q.1** What Changes took Place in the Kathak during the Mughal period? And How did the Mughal emperors influence the development of Kathak dance? (20)
- Q.2** Write Short Answers:- (20)
1. During the British rule, which events influenced the development of kathak dance? And what challenges did kathak dancers face during that period?
2. What changes took place in the presentation of kathak post independence? And what changes occurred in the modern development of kathak?
- Q.3** Write detail notes on:- (20)
1. What are Anga, Pratyanga & Upanga in kathak? Write their definitions and Explain in detail which parts the included.
2. According to Abhinay darpan explaine Drishtibheda .

Q.4 Write detail notes. (Any Four)

(20)

1. The form of Kathak in the post independence Period.
2. According to abhinay darpan describe Sanyukta Hastamudras in details.
3. Explain Greevabhed according to Abhinay darpan.
4. Describe Asanyukta Hastamudras in details from Pasmakosh to Chatur.

Q.5 What are Hastamudras? What is their importance in dance? Also according to Abhinay darpan. Write about Asanyukta Hastamudras and their Viniyoga (uses) from Pataka to Shikhar.

(20)

Q.6 According to Abhinaya Darpana How Many types of Shirobheda and Bhrukutibheda are there? Explain.

(20)
